

NAČAS

Kmenový měsíčník

2/07

Škrobový

papír

str. 2

ÚNOR

měsíc

hladu

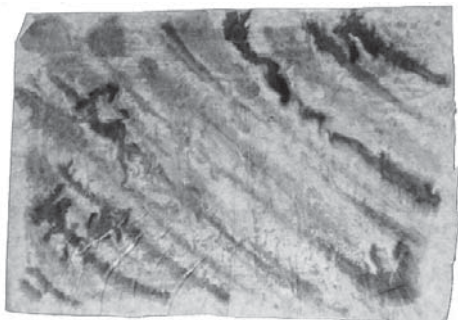

str. 4

Geronimo

TAJEMSTVÍ Z VYR

Říkala jsem si, že návody na výrobu věcí, které vyrábíme na podnikních schůzkách, zůstanou pro ty, kdož tam nechodí, navždy utajeny. Udělám ale výjimku. Návod, který si zde za chvíli přečtete mě natolik zaujal, že ho musíte mít.

Balící papír – natřený bezbarvým škrobem, šmouhy udělány barevnými škroby

ŠKROBOVÉ PAPIRY

Jedná se o techniku zdobení papíru, která je známá velmi dlouho. Takto ozdobené papíry se používají v knihařství. Dělají se z něho obaly na knihy, dárkové krabice, desky na sešity apod. Máte-li doma v knihovně starou vázanou knihu s takovými mramorovanými deskami – tak to je přesně ono. Ovšem škrobový papír nemusí vůbec vypadat jen tak jako na té knize.

Pomůcky:

balicí nebo jiný vhodný papír – spíš silnější, škrob uvařený z pšeničné či kukuričné moučky (např. Gustin – Dr.Oecker), barviva (nejlépe barvy na látku – DUHA, ale lze i vodové barvy, tempery), štětce, štětka na holení, špejle, svíčka, nebo vosk, igelit, tiskátka, hřebeny, kartáče, staré noviny jako podložka aj.

Výroba škrobové hmoty:

Škrob rozmočíme ve studené vodě - přilijeme pouze tolik studené vody, aby se dobře rozpustil. Za stálého míchání pak přiléváme vroucí vodu. Jakmile škrob začne houstnout, přestaneme,

a chvíli ještě dál mícháme. Aby povrch škrobu v hrnci neosychal, pokryjeme jej trochou studené vody. Takto uvařený pšeničný škrob necháme vystydnout (nejlépe přes noc) a z vystydlého pak studenou vodu z povrchu slijeme.

Do uvařeného nepřilíš hustého škrobu důkladně vmícháme barvu. Zpočátku raději méně barvy, než docílíme požadovaného odstínu. Stačí nám namíchat základní barvy (žlutou, červenou, modrou), ostatní si smícháme již z hotových škrobů.

Postupy práce:

Vzorovaný papír

Ze slabšího balicího papíru si нареžeme archy, které položíme na staré noviny. Natírání papírů škrobovou barvou nutno vykonat rychle a stejnoměrně velkým štětcem. Do ještě vlhkého škrobu započneme vyhotovovat vzorky: tupováním kolmo postaveného štětce, vlnovky štětcem nebo hřebenem, tlačítky a tiskátky, prsty, otláčováním zmačkaného papíru, špejlemi, houbou, pro-

ÁBĚCÍCH SCHŮZEK

vázkem, dřevitou vlnou, starou holicí štětkou, kartáči, zkrátka zdobíme papír vším, co se dá otisknout a čím lze vytvářet nějaké vzory. Lépe však vyhlíží drobně vytvářené vzorky, než velké.

Mačkané papíry

Z nevydařených počátečních pokusů můžeme vyhotovit mačkané papíry. Ještě vlhký škrobovou barvou natřený papír, mokrou stranou obrácenou vně, zmačkáme a ihned opatrně rozevřeme.

Stékané vzory

Další známou možností vzorování je archy papíru potřít řídkou škrobovou barvou a za mokra je připevnit kolíčky na šňůru. Ještě vlhké barvy při stékání vytváří pozoruhodné vzory.

Poslední úpravy:

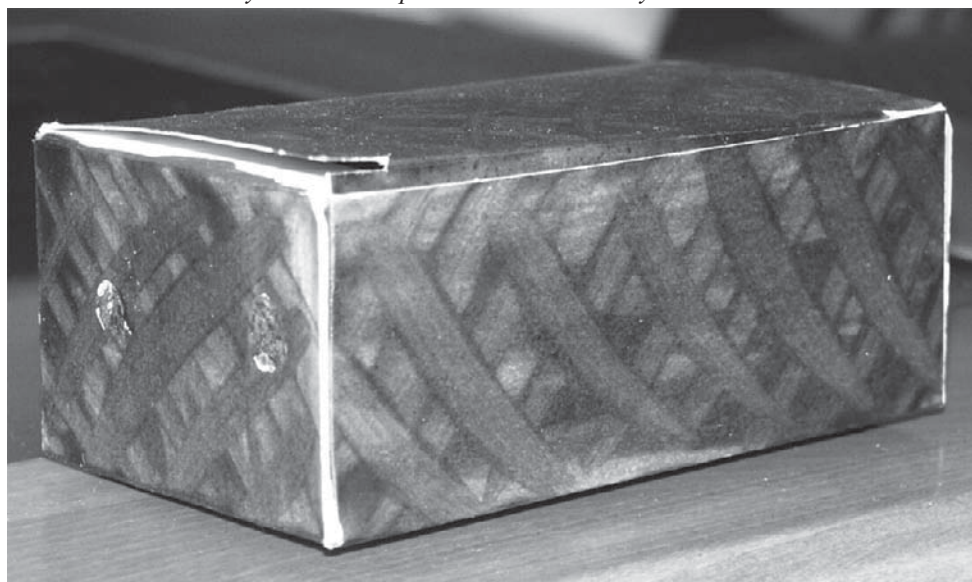
Po dokončení vzoru odkládáme ještě vlhké archy papíru doschnout na igelitovou podložku, přehozením na sušák na prádlo, nebo kolíčky na šňůru.

Po úplném proschnutí můžeme buď vzorované papíry z rubu nažehlit žehličkou a za tepla vzorovanou stranu potírat tenkou vrstvou vosku (svíčkou nebo voskovou pastou), přebývající vosk odstranit kartáčováním a naleštit vlněným hadříčkem. Namísto voskem je také možné prodloužit trvanlivost škrobových papírů přelakováním roztokem šelaku, který zakoupíme v malířských potřebách.

Kateřina Fařová - Iyuškinwin (Trnka)

Krabička od čaje – opatrně rozebraná, namalovaná na rubové straně a opětovně slepená rubem navrch

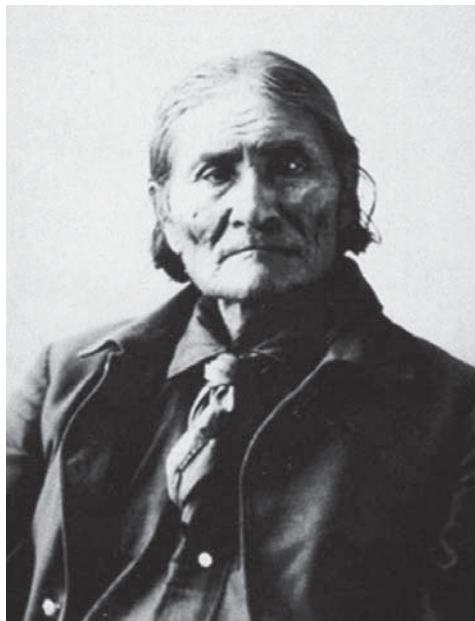
Vzor – natřeno barevným škrobem a prstem udělané šmouhy

Geronimo

ODKUD SE VZAL

Geronimo ve svém vlastním autorizovaném životopise „Geronimo, his own Story“ tvrdí, že se narodil v červnu 1829 v kaňonu No-doyohn ve východní Arizoně. Ve vojenských záznamech a údajích z rezervací je datum upřesněno na 16. června. V 50. letech 20. století se uvádělo, že apačský náčelník se narodil v roce 1834 poblíž pevnosti Old Fort Tularosa v západním Novém Mexiku. Konkrétní datum se už zřejmě nikdy nezjistí, ale současní znalci Apačů se shodují v tom, že se náčelník musel narodit dříve, než sám uvádí, tedy někdy mezi lety 1820 až 1825. V tu dobu zemřel i jeho dědeček Mahko

SPORNÝ MASAKR RODINY

Dalším kontroverzním datem v náčelníkově životě je rok, v němž Mexičané zavraždili jeho ženu, syny a matku. Otevřete kteroukoli knihu o čirikavských Apačích, a dočtete se, že v roce 1858 došlo u Kaskiyehu (apačský název pro presidio Janos) v severovýchodní Chihuahue k velkému masakru Bectonkohů. O této události ale nemluví žádný jiný zdroj kromě samotného Geronima. Přitom nevíme, kde Geronimo rok 1858 sebral, nevíme vůbec, jakým způsobem vnímal čas a co mu říkal náš letopočet, nevíme také, jak na tom ve svých více jak osmdesáti letech, kdy autobiografii psal, byl s pamětí.

Ze sonorských i chihuahuaských úředních dokumentů vyplývá, že v roce 1858 se u Janosu žádné krveprolití ne-

odehrálo. Jediná událost tohoto typu se stala poblíž janoského presidia ráno 5. března o sedm let dříve

Na přelomu 40. a 50. let 19. století řádili Apači z kmenů Čirikava a Západních Apačů v Sonoře jako zběsilí. V roce 1849 tu pobili na 187 lidí, o rok později 111 a v roce 1851 dalších 150.

Apači vraždili i v následujících dvou letech — celkem 250 mužů, žen i dětí. Kromě toho 20. ledna 1851 na hlavu porazili u Pozo Hediondo stočlenný oddíl sonorské domobrany. Sonořanům se podařilo dorazit k Janosu, aniž je kdokoli zpozoroval. Pár mil na západ od Janosu narazili vojáci na rančera čokonénského náčelníka Yrigollena a zabili tu všechny Apače, kterým se nepodařilo uprchnout. Pak vojáci pokračovali v pochodu na Janos. Cestou přepadli ještě nejméně jed-

Geronimo se svými bojovníky u Fort Apache kolem roku 1885

nu rančeru, kde zavraždili Arvizua, náčelníka janeroských Nednijů, a několik jeho soukmenovců. Celkem Sonořané na své trestné výpravě zabili 16 mužů a 5 žen a zajali 6 bojovníků a 56 žen a dětí. A to je celá pravda o strašlivém vraždění u Kaskiyehu. Je možné, že tu byli zabiti i další Apači, a tedy také Geronimovy děti, manželka a matka, ale oficiální hlášení velitelů tažení žádné mrtvé děti nezmiňuje.

JAK HO VIDĚLI APAČI

Známe Geronimovy paměti, známe spoustu knih, které o něm vyšly. Geronimo v nich vystupuje buď jako neo-hrožený a statečný bojovník ochraňující a mstící svůj lid, nebo jako vyložený zlosyn vraždící bělochy na potkání. Málokde se ale dozvíme, co si o svém „národním hrdinovi“ v jeho době mysleli samotní Apači.

Náčelníkovi nejbližší příbuzní, jako synovec Ace Daklugie, syn Juha a Ishton, vynášejí Geronima do nebe a odmítají jakoukoli kritiku. Potomci

některých Geronimových nejbližších spolubojovníků, Nacliiseho, Yahechula (Stoupajícího kouře) nebo Chihuahuy, tvrdí, že údajně nejstatečnější Apač všech dob se v několika bitvách projevil jako naprostý zbabělec.

Geronimo nebyl nikdy velkým náčelníkem, jen vůdcem proměnlivé družiny válečníků z různých čirikavských skupin a jejich rodin. Skuteční dědiční náčelníci mu ale záviděli vliv, který měl na mladé bojovníky, a rozčilovalo je, že jim je odvádí a „kazí“. Odtud možná pramení pomluvy o Geronimově zbabělosti. Mezi Čirikavy vyjádřila Nachisova dcera Amelia: „Geronimo nebyl vůbec velký muž. Neslyšela jsem o něm nic dobrého. Lidé neříkají, že dělal dobře.“

NĚKTERÍ INDIÁNI HO NENÁVIDĚLI

Mnozí Čirikavové, hlavně ti smíření s porobou a toužící žít v míru a klidu, dokonce náčelníka nenáviděli. Kvůli němu a jeho nájezdům je vojáci zabíjeli,

věznili, šikanovali a nakonec odvezli do vyhnanství na Floridu. Někteří mu ale po letech odpustili.

Geronima neměli vůbec rádi Západní Apači. Jejich bojovníci sloužili ve velkém počtu jako zvědové v americké armádě a Geronimovi bojovníci jich poměrně dost zabili. Taípe, Apač ze skupiny White Mountains, o Geronimovi řekl: „Byl ze všech nejvychytralejší. ...Byl to velký kouzelník, ale také zlý. Když se mu přiblížili pronásledující vojáci a některé dítě začalo najednou křičet, zakroutil mu krkem.“

I když ho mnoho bojovníků zradilo dokázal neuvěřitelné věci, jen v roce 1885 pobilo jeho třicet čtyři bojovníků a osm starších chlapců v Mexiku a USA na dvě stě lidí. Toto číslo zvláště vynikne, když ho porovnáme se ztrátami Geronimovy tlupy - přišla během celého tažení jen o šest mužů, dva chlapce, ženu a dítě.

KONEC VÁLKY? KDEPAK

Pokud si američtí důstojníci a úředníci mysleli, že zajetím a uvězněním Ceronima v září 1886 končí problémy s Apači, pak se mýlili. Už o rok později se v Arizoně vzbouřilo několik apačských zvěď vedených proslulým Apačem Kidem, jedním z nejslavnějších indiánských psanců. O dva roky později byl se svými druhy sice dopaden, ale při převozu do vězení apačští rebelové strážce zneškodnili a uprchli do hor. Mnozí byli chyceni a pověšeni, Apač Kid, ukrytý v Mexiku, však terorizoval pomezí Sonory a Arizony dlouhá léta.

V roce 1890 utekli z arizonské re-

transport zajatých Apačů na Floridu

zervace San Carlos další Apači a zase začalo docházet k loupení a vraždám civilistů. V témže roce téměř do jednoho vyhladili poslední svobodní Nednijové, ukrytí v Sierra Madre v sonorském pohorí Espuelas, skupinu francouzských zlatokopů. Dva roky nato sierramadrestí Nednijové smíšení s apačskými uprchlíky z Arizony začali napadat mormonské usedlosti v Sonoře. Téměř každý následující rok bylo v Sonoře zaznamenáno několik vražd a nájездů spáchaných divokými Apači.

Poslední krvavý incident se odehrál pravděpodobně v roce 1934, kdy mexičtí farmáři a rančeři v průsmyku Cumpas dopadli a postříleli čtyři apačské ženy a jednoho bojovníka. U mrtvých indiánů našli několik čerstvých krvavých skalpů, které snad jen před pár hodinami patřily potulným obchodníkům. Ještě předtím tato minitlupa na úspěšném nájезде uloupila nějaký dobytek a okradla a zabila několik lidí.

Výtažek z geografického magazínu Koktejl.

Pro zájemce, více informací u mě.

Martin Svoboda

Stromy

Příroda nám dává všechno, co potřebujeme k životu. Od lůžka, na němž spíme, až po jídlo a vzduch, který dýcháme.

Učí nás vnímat krásu, rozvíjí naše smysly, dává nám duševní pohodu.

Je největší, nejkrásnější a nejzdravější tělocvičnou, místem toulek i her.

Jeden slavný cestovatel kdysi řekl: „Putování krajinou je jako listování ve vzácné knize. Na každé stránce objevuješ nové krásy a tajemství. Vydej se do lesů, k potokům, rybníkům a dobře se dívej!“

O lese a o stromech

Správný woodcrafter chrání les. Nejen tím, že sám nedělá nic, co lesu nesvědčí, ale také tím, že upozorní každého, kdo si nesprávně počíná. Máme-li les ochraňovat, měli bychom vědět, co je v lese zakázáno. Především rozdělovat ohně, tábořit mimo vyhrazená místa a v době zvýšeného nebezpečí požáru v lese kouřit. Vjíždět a stát s motorovými vozidly v lese a znečišťovat les odpadky, rušit ticho a klid v lese, vstupovat do lesních školek, oplocených míst, kácet stromy a keře. A to náš výčet není úplný. Uvádí jen ty činnosti, s nimiž bychom se mohli setkat.

foto: Martin Svoboda

Lesy a zeleň vůbec mají nesmírný význam pro život lidí. Především ozdravují vzduch tím, že jej obohacují kyslíkem a že mu odnímají kysličník uhličitý. Les usměrňuje pohyb vzduchu, zbavuje jej prашných částic i jedovatých škodlivin a také bakterií. Ovlivňuje i teplotu vzduchu, zejména poblíž velkých měst, tím, že ji v létě snižuje, v zimě zvyšuje. Nesmírnou roli sehrává v regulování vlhkosti vzduchu. Tak např. jediná břiza vypaří od jara do podzimu až 70 hl vody, některé stromy i více. Les snižuje hlučnost. Prostě celým svým působením ozdravuje životní prostředí.

Listnaté stromy

Dub zimní

Opadavé nebo stále zelené stromy, kterých je známo asi 280 druhů. Listy jsou krátce řapíkaté různých tvarů podle druhu. Plody jsou žaludy sedící v číšce, která je zevně kryta šupinovitými listeny. Dub (u nás zejména dub letní a zimní) dosahuje stáří i přes tisíc let a vyrůstá až do čtyřicetimetrové výše. Dřevo má velmi tvrdé, vhodné na výrobu nábytku a sudů. Žaludy jsou výbornou potravou pro lesní zvěř.

Buk

Vyznačuje se bělošedou kůrou, která vydrží hladká až do pozdního stáří stromu. Plodem je olejnatá bukvice. Patří k našim nejlepším listnatým stromům. Dřevo je výborné pro truhlářské práce.

Javor mlč

Opadavé, popřípadě stále zelené stromy, existující ve 150 druzích. Listy jsou vstřícné, jednoduché a většinou různě hluboko laločnaté. Květy jsou uspořádány do hroznů, lat nebo chocholíků. Plody jsou dvojnážky se dvěma různě velkými a různě postavenými křídly. Každá nažka obsahuje jeden oříšek s 1-2 semeny.

Jasan ztepilý

Opadavé stromy, kterých existuje asi 65 druhů. Listy jsou vstřícné, lichozpeřené. Květy malé, svazečkovité laty. Plod je jednosemenný oříšek, nahoře obvykle značně prodloužený v křídlo.

Jasan roste divoce na stráních nebo se pěstuje jako okrasný strom.

Jírovec maďal

Opadavé stromy zahrnující asi 25 druhů. Listy jsou vstřícné, dlouze řapíkaté, okraje výrazně pilovité. Květy v latách v různých barvách. Plody jsou ostnitě s velkými semeny - kaštiny.

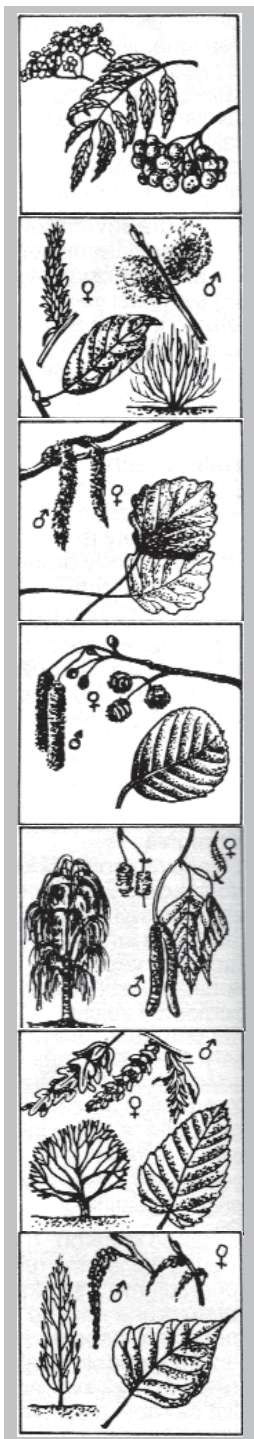
Trnovník (akát)

Pochází z Ameriky. V Evropě se pěstuje již od roku 1635. Má hrozný bílých vonných květů, lichozpeřené listy a palisty přeměněné v trny.

Lípa srdčitá

Opadavé stromy, kterých známe asi 30 druhů. Listy jsou střídavé štíhlé, řapíkaté, šikmo srdčité, pilovité. Květy nažloutlé nebo trochu bělavé. Plod je kulovitý, většinou 0,5-1,5 cm tlustý nažkový oříšek, obsahující 1-3 semena. Lípa v květu vydává omamnou vůni. Květy se trhají a suší, je léčivou rostlinou. Léčivé účinky má zejména lipoový čaj. Strom roste velmi pomalu. Vzrostlá lípaje stará 100-150 let.

Jeřáb obecný

Opadavé stromy nebo keře existující asi v 80 druzích. Listy jsou střídavé, jednoduché nebo lichožpeřené různě velké. Květy jsou růžokvěté, bílé, příjemně vonné. Plod je malá malvice, u některých druhů např. u jeřábu sladkoplochého jedlá. Plody jsou uspořádány do nápadných plodenství červené barvy. Červené malvičky jeřábu sladkoplochého jsou jedlé, poněkud větší sladkokyselé, bez hořké příchuti. Používají se k přípravě kompotů, zavařenin a domácích vín.

Vrba jíva

Opadavé stromy či keře nebo keříčky, kterých známe asi 300 druhů. Listy jsou střídavé, řapíkaté, většinou kopinaté nebo různě podlouhle vejčité. Jednotlivé kvítky (kočičky) jsou v úžlabí různých velikých jehněd. Plod je dvouchlopněná tobolka, obvyčejně s četnými semeny. Vyskytuje se velmi často u vody.

Osika

Má okrouhlé zubaté listy, které se chvějí i za zdánlivého bezvětří. Známé lidové rčení srovnává: třásl se jako osika. Kůra je zelenošedá, jehnědy převislé a silnější. Dřevo má měkké.

Ořešák

Roste obvykle podél vodních neregulovaných toků, má hnědošedou rozpraskanou kůru. Kvetě brzo na jaře. Má dlouhé jehnědy a na stromě zůstávají loňské dřevnaté šištíčky.

Bříza bradavičnatá

Opadavé stromy nebo keře až keříčky rostoucí ve světě asi ve 40 druzích. Bříza roste poměrně rychle. Listy jsou střídavé, řapíkaté, většinou vejčité nebo podlouhlé, pilovité nebo zubaté. Květy jsou jehnědy, plody nepatrné oříšky.

Bříza má bělokorý kmen a drobné lístky. Je velmi odolná i v drsném prostředí. Její dřevo dobře hoří, dokonce i velmi vlhké. Kůra je vhodná na podpal.

Habr obecný

Opadavé stromy, kterých je známo asi 26 druhů. Květy jsou jehnědy, plody drobné oříšky s velkým blanitým trojlaločným křídlem. Listy jsou střídavé, vejčité, pilovité nebo zubaté.

Habr má ze všech našich stromů nejtvrdší dřevo, které se používá k výrobě topůvek k sekyrkám. Na podzim shazuje malé oříšky v trolistém obalu.

Topol černý

Opadavé, většinou vysoké stromy, rostoucí asi ve 40 druzích. Listy jsou střídavé, většinou vejčité s dlouhými řapíky. Kvítky jsou drobné, dvoudomé. Plod je 2-4 chlopněná tobolka. Roste velmi rychle. Vysazuje se jako ochrana před větry. Dřevo má měkké a málo trvanlivé.

KALENDÁRKO na březen

pondělí 5.3. schůzka není – jsou prázdniny

víkend 9.3.-11.3.2007 Zimní Čotokva speciál

LLM pořádá specializovanou zimní čotokvu, zaměřenou na putování na běžkách a pobyt v zimní přírodě. Místem konání je ubytovna LLM ve Filipově Huti a přílehlé Šumavské hvozdy.

Podrobnější informace naleznete na Ligových stránkách (www.woodcraft.cz) a kontaktní osobou a organizátorem je Trnka

pondělí 12.3. Batikování SAVEM

Přineste si tmavé bavlněné tričko, či jiný kus oděvu, který chcete ozdobit tímto způsobem.

Pomocí rozprašovače a vlastnoručně vyrobené šablony si vytvoříte velmi zajímavě ozdobené oblečení.

sobota 17.3.2007 Jestřábí šou

Po delší odmlce je to opět tady!!! Opravdová, velká a světová „JESTŘÁBÍ ŠOU“. Bude se konat pravděpodobně v Tuchlovicích a budou na ni zdarma zváni všichni příznivci „hlubokých kulturních zážitků“ a kmene Jestřábí :o)

Účinkovat zde budou velcí, menší i ti nejmenší umělci z řad našeho kmene a program (ač ho ještě neznám:o)) bude jistě bohatý a pestrý, takže všichni přijďte!!! Jste SRDEČNĚ ZVÁNI :o)

pondělí 19.3. Sypaná batika

Tentokrát budete potřebovat bílé, či hodně světlé bavlněné tričko. Technika je velice jednoduchá – pouhým sypaním barevného prášku vznikne krásně barevné tričko.

Kdo nemá nebo nechce si barvit tričko, může nám pomoci obarvit závěsy do klubovny.

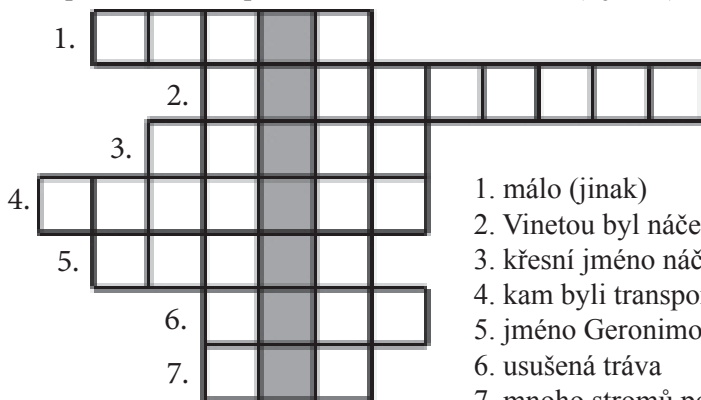
pondělí 26.3. Tisk na látku

Barvami na látku budeme tiskát různé jednoduché obrázky (zvířátka, rostliny, listy atd.). Opět si přineste světlý kus bavlněného oděvu. Kromě zdobení oblečení můžete vytvořit krásné prostírání pro maminku, či povlak na polštář.

Více informací najdete na stankach kmene: www.jestrabiinfo.wz.cz

LUŠTĚNKY

V příštím čísle si povíme něco o kmenech(tajenka)

1. málo (jinak)
2. Vinetou byl náčelník kmene
3. křesní jméno náčelníka našeho kmene
4. kam byli transportováni zajatí Apačové
5. jméno Geronimova dědečka
6. usušená tráva
7. mnoho stromů pohromadě

sudoku:

6	2							8	
		9							
	7								
		1		4	7		6		
	3	4		6	2		5	1	
	5	6		1	8		4		
				9					8
1	9	2	4	8	6	7	3		
8	6	5				2	9	4	

		7							
	2			4					
			5	1		8		3	
	3			9			6		
	7			6	3	9	1	4	
1	9	6			5				
		4	3		7	1		9	
								8	
								2	

Jak řešit sudoku Účelem je vyplnit číselnou mřížku tak, aby v KAŽDÉM ŘÁDKU, KAŽDÉM SLOUPKU a zároveň v KAŽDÉM ZE ČTVEREČKŮ 3ze3 POLE byly zastoupeny všechny číslice 1-9. Někdy je velmi snadné Zjistit, že v dané řádce či sloupci chybí přesně to a to číslo, doplnit ho a logicky postupovat, někdy vám to zabere delší dobu. Dnes přinášíme jednu lehkou a jednu středně obtížnou.

Pokud by jste chtěli něco na našem Načase změnit či upravit, nebo jestli by jste zde chtěli nechat otisknout nějaký váš článek.

Napište redaktorům Načasu.

Martin Svoboda: martiran@seznam.cz

Ivana Jonáková (Pípna): stenatkohaf@seznam.cz

DS Daviart Studio

amatérský a nekomerční fim

naše filmy můžete vidět i zde:

16. - 17.3. Junior film / Dvůr Králove

14.4. Slanfest / Slaný

14.4. Dětská filmová zahrada / Praha

26. - 28.4. festival Kryšpín / Mělník

více na: www.dsfilm.wz.cz